

HIJSWERKZAAMHEDEN

Hijskranen zijn werktuigen die zijn ingericht en uitgerust voor het verplaatsen van vrijhangende lasten. Hieronder vallen onder andere mobiele kranen en autolaadkranen, die binnen de sector voor (beperkte) hijswerkzaamheden worden gebruikt. Sommige grondverzetmachines kunnen ook voor hijswerkzaamheden worden gebruikt, zoals voor het laden en lossen van het voertuig, het leggen van leidingen in de ontgravingen, het plaatsen van ondersteuningsschotten enz.

De basis tot veilig werken met hijsmiddelen ligt in de keuze en het gebruik van het hijsmiddel en in de deskundigheid van machinist en grondpersoneel.

Wat is de gewenste situatie?

- Hijswerktuigen worden veilig opgesteld en gebruikt, zodat medewerkers niet geraakt worden door machines, materialen of lasten.

Maatregelen

- Zorg er voor dat alle hijsmiddelen veilig zijn, geschikt zijn voor de werkzaamheden (CE markering, regelmatige controle, onderhoud en keuring, geschikt voor de werkzaamheden / hijslast).
- Zorg dat de kraanboeken en certificaten van de hijskranen op de werkplek aanwezig zijn. Het gaat hier om kranen met een bedrijfslast van meer dan 2 ton.
- Werk alleen met die combinaties of uitvoering waarvoor hijstabellen of grafieken aanwezig zijn.
- Zorg voor een veilige opstelling.
- Regel de communicatie tussen machinisten onderling en machinisten en grondwerkers.
- Stel medewerkers op terreinen, waar met anderen wordt samengewerkt, op de hoogte van de voorschriften en afspraken die er zijn gemaakt.

Checklist

DAGELIJKSE PRAKTIJK

- Controleer of de kraan en hijsmiddelen gekeurd zijn.
- Ga na of er een ingevuld kraanboek op de werkplek aanwezig is.
- Weet welk gewicht de kettingen of hijsbanden kunnen hijsen.
- Controleer vooraf de hijsbanden op defecten en scheurtjes. Werk niet met defecte banden!
- Draag een veiligheidshelm, signaalkleding en veiligheidsschoeisel.
- Check voorafgaand aan het werk of de omgeving veilig is afgezet.
- Ga na of de kraan goed (veilig en stabiel) opgesteld staat.
- Controleer of de hijshaak voorzien is van een veiligheidslip of klep.
- Check of de werkplek voor de machinist, vanuit de cabine, goed te overzien is.
- Ga pas aan het werk als er iemand aanwezig is die de machinist aanwijzingen geeft (hijsbegeleider).
- Ga pas aan het werk als onderling tussen betrokkenen (hijsbegeleider, machinist, grondwerkers) goede werkafspraken en afspraken over communicatie zijn gemaakt.
- Check of de werkplek voldoende verlicht is.
- Hijs nooit lasten over personen heen.
- Ken de weersverwachting en weet bij welke omstandigheden het werk moet worden gestaakt.

TOELICHTING OP DE MAATREGELEN

ORGANISATIE EN VOORBEREIDING

- Maak afspraken met de opdrachtgever of wegbeheerder over het markeren, afzetten of afsluiten van de werkomgeving. Check of passende maatregelen zijn genomen. Kijk op [Werken langs de weg](#).
- Beoordeel vóór het opstellen van de kraan de ondergrond. Hierbij is de draagkracht belangrijk. Soms (bij een slappe ondergrond) moet de machinist dragline- of stempelschotten plaatsen. Hiermee wordt de druk verdeeld. Voorafgaand aan het werk moet de kraan gecontroleerd worden, de zwenkruimte beoordeeld worden en bepaald worden of de kraan stabiel staat.
- Beoordeel of bemaling nodig is.
- Zorg voor voldoende ruimte rond de machine. Voorkom struikelgevaar.
- Zorg dat er goede afstemming plaats vindt tussen de machinist en de andere werknemers rondom de machine.

- Houdt rekening met de weersomstandigheden en staak het werk als de weersomstandigheden leiden tot extra risico's zoals sterke wind, ijzel, etc.

Tijdens de hijs- en hefwerkzaamheden mag slechts één persoon aanwijzingen geven aan de machinist. Deze persoon is in het algemeen de hijsbegeleider. De kraanmachinist moet zich er voor uitvoering van de werkzaamheden van vergewissen wie de hijsbegeleider is en alleen zijn aanwijzingen opvolgen. Het geven van aanwijzingen kan op twee manieren plaatsvinden: wanneer de hijsbegeleider zich in het zicht van de machinist bevindt kunnen hand- en armseinen worden toegepast. Als er aanwijzingen moeten worden gegeven buiten het gezichtsveld van de machinist, kan gebruik gemaakt worden van een portofoon en/of een camera.

GEREEDSCHAP, MACHINES EN APPARATEN

- Zorg dat bij beperkt hijsen de hydraulische graafmachine is voorzien van slangbreukventielen.
- Zorg dat alle machines en arbeidsmiddelen (hijskasten, hijskettingen, etc.) jaarlijks geïnspecteerd danwel gekeurd worden. Een hijskraan (en een mobiele kraan van 10 tonmeter of meer) moet eens in de 2 jaar gekeurd worden door een aangewezen instelling. In het tussenliggende jaar kan de keuring door een deskundig natuurlijk persoon, rechtspersoon of instelling uitgevoerd worden die beschikt over voldoende kennis en kunde en de nodige keuringsuitrusting. Dat kan een deskundige uit het eigen bedrijf zijn, of een extern deskundige.
- Uitzondering: grondverzetmachines die ontgravingen maken en daarop aansluitend leidingwerk in die ontgravingen leggen of ten behoeve van het uitvoeren van grondverzetwerkzaamheden ondersteuningsschotten plaatst. Deze en overige machines die voor het hijsen worden gebruikt kunnen jaarlijks door een intern of extren deskundige worden gekeurd, zoals hierboven beschreven. Zie voor meer informatie [machineveiligheid algemeen](#).
- Controleer de hijsmiddelen voorafgaand aan gebruik en vervang beschadigde middelen tijdig.
- Inspecteer jaarlijks zelf hijskettingen en haken en leg bevindingen vast.
- Laat hijskettingen en haken om de vier jaar keuren (onderzoeken en eventueel (her)beproeven) door een onafhankelijke deskundige keurder.

- Stel aan de hand van de hijstabel vast of de capaciteit van een kraan toereikend is voor de gewenste last en vlucht, maar ook of de giek vrij blijft van obstakels.
- Bij het kraanboek moet ten minste aanwezig zijn:
 - een gewaarmerkte hijstabel (last-vluchtdiagram);
 - de certificaten van de hijsmiddelen;
 - de certificaten van het kettingwerk;
 - het laatste keuringsrapport van een wettelijke periodieke keuring.

OPLEIDING EN INSTRUCTIE

- Zorg dat de machinist deskundig is voor de werkzaamheden. De machinist is in het bezit van een deskundigheidsbewijs of heeft voldoende aantoonbare ervaring opgedaan met het werken met een grondverzetmachine.
- De machinist moet de Nederlandse taal goed machtig zijn.
- Zorg dat de instructies uit de gebruikershandleiding van de fabrikant van de betreffende machine worden opgevolgd.
- Voor een mobiele kraan met een bedrijfslastmoment gelijk of groter dan 10 tonmeter is een certificaat op de bouwplaats wettelijk voorgeschreven. Dit geldt voor multifunctionele werktuigen, indien ze worden ingezet (en uitgerust) als hijskraan. Een voorbeeld hiervan is een verreiker, de autolaadkraan en een grondverzetmachine. De machinist moet in het bezit zijn van een deskundigheidsbewijs van de Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (TCVT). Bij beperkte hijswerkzaamheden (<10 tonmeter) moet de machinist een opleiding hijsen met grondverzetmachines hebben gevolgd als er andere hijswerkzaamheden worden uitgevoerd dan de werkzaamheden die direct te maken hebben met de grondverzetwerkzaamheden (dus behalve laden/ lossen, het plaatsen van leidingen in de ontgraving of het (ver)plaatsen van ondersteuningsschotten e.d.)

Werkzaamheid

Hijswerkzaamheden < 10 ton meter met werkzaamheden die direct te maken hebben met de grondverzetwerkzaamheden.

Hijswerkzaamheden < 10 ton meter anders dan de werkzaamheden die direct te maken hebben met de grondverzetwerkzaamheden (dus

Opleiding

Ervaring / deskundigheidsbewijs

Beperkt hijsbewijs

behalve laden/ lossen, het plaatsen van leidingen in de ontgraving of het (ver)plaatsen van ondersteuningsschotten e.d.)

(hijsen met grondverzetmachines).

Hijswerkzaamheden > 10 ton meter

Certificaat van vakbekwaamheid (hijsbewijs).

Opleidingen bijvoorbeeld via: IPC groen, Soma bedrijfsopleidingen of Verticaal Transport Centrum (VTC).

- Er zijn korte basiscursussen beschikbaar voor machinisten, die nog geen of onvoldoende ervaring hebben bij de (beperkte) hijswerkzaamheden die direct betrekking hebben met de grondverzetwerkzaamheden.

In de [Arbeidsomstandighedenregeling bijlage XIX](#) zijn hand- en armseinen bij hijswerkzaamheden opgenomen.

BEGIN

STOP

VOORUIT

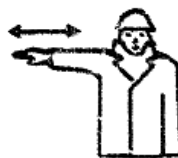
ACHTERUIT

EINDE

HIJSEN

NAAR RECHTS

NAAR LINKS

VIEREN

GEVAAR

HORIZONTALE
AFSTAND

VERTICALE AFSTAND

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

De machinist en de grondwerker dragen bij hijswerkzaamheden de volgende persoonlijke beschermingsmiddelen:

- Signaalkleding
- Veiligheidsschoenen
- Veiligheidshelm (grondwerker)
- Andere persoonlijke beschermingsmiddelen afhankelijk van de situatie.

Zie verder bij [persoonlijke beschermingsmiddelen](#).